

Puumalan kunta

VUODEN 2017 ARVIOINTIKERTOMUS

SW

P,1

Sisällysluettelo

1. Tarkastustoimi ja arvioinnin toteutus.....	1
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	
2. Edellisen arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi.....	2
3. Kuntastrategia	4
3.1. Kulmakivi 1.....	5
Elinkeinojen, yrittäjyyden, ympäristön puhtauden ja matkailun edistäminen	
3.2. Kulmakivi 2.....	7
Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen	
3.3. Kulmakivi 3.....	8
Monipuoliset ja viihtyisät vapaa-ajan ja vakituisen asumisen mahdollisuudet keskellä puhdasta Saimaata	
3.4. Kulmakivi 4.....	9
Toimivat ja taloudellisesti järjestettävät peruspalvelut	
4. Talous.....	9
5. Kokonaisarvio.....	10
6. Yhteenveto.....	10

1. TARKASTUSTOIMI JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä valmistettava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Valtuusto on valinnut kokouksessaan, 12.6.2017 §:ssä 21 tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 1.6.2017 – 31.5.2021.

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, joista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava valtuutettuja. Lautakunta on arviointivuoden ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinaiset jäsenet:

Irja Piskonen, pj.
Olavi Kietäväinen vpj.
Pirkko Ihanamäki
Sakari Niemi
Urpo Virtanen

varajäsenet:

Annukka Hämäläinen
Kaija Hannula
Riitta Söderström
Niklas Lindgren
Esko Mikkola

Tarkastuslautakunta kokoontui 14 kertaa vuoden 2017 aikana. Tehdyn suunnitelman mukaan painopistealueena oli kertomusvuonna hallinto- ja talouspalvelujen toimiala sekä elinvoimapaalvelut.

Esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa sekä arviointikertomusta valmisteltaessa, jolloin esteellinen jäsen ei ole osallistunut ko. toimitelmiä koskevien asioiden valmisteluun, käsittelyyn eikä päätöksen tekoon.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet alan koulutustilaisuuksiin.

Arviointia suorittaessaan lautakunta on perehtynyt talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan, vuosikolmannesraportteihin ja tilinpäätösasiakirjoihin. Lautakunnan käytössä ovat olleet myös kunnanhallituksen ja valtuuston esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset sekä lautakuntien pöytäkirjajäljennökset.

Tutustumiset ja haastattelut:

- Maankäyttötekniikko Merja Tuomainen ja ympäristösihteeri Timo Hämäläinen 12.1.2017
- Yrityskehittäjä Hannu Koponen ja tekninen johtaja Kimmo Hagman 30.3.2017
- Kunnanjohtaja Matias Hilden 29.8.2017
- Tekninen johtaja Kimmo Hagman 19.9.2017
- Markkinointipäällikkö Tuula Vainikka ja yrityskehittäjä Hannu Koponen 6.11.2017
- Vs kunnanjohtaja Niina Kuuva 28.11.2017

2. EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Kulmakivi 1: Tarkastuslautakunnan mielestä toteutumien luvut eivät ole ajantasaista tietoa suuressa osassa kulmakiven mittareita. Mittarit voitaisiin laatia siten, että vertailu kertoisi nykytilanteesta enemmän.

Kunnanhallitus toteaa, että mittareissa käytetään aina viimeisintä luotettavaa tunnuslukua ja pääsääntöisesti tunnuslukuja, jotka ovat valtakunnallisesti vertailukelpoisia muihin kuntiin nähden. Esimerkiksi toimeentulotukiasiakkaiden tilastointi julkistetaan lopullisesti vasta 11 kuukautta kalenterivuoden päättymisestä. Työssäkäyntitilastot ovat puolestaan jo julkistettaessa kaksi vuotta vanhoja. Strategian mittareissa on tarkoituksella painotettu mittareita, jotka kunnan toiminnan sijaan kuvaavat alueen yleistä kehitystä.

Tarkastuslautakunnan mielestä strategiasta puuttuu toimenpiteet, millä päästään tavoitteisiin sekä kuinka tavoitteita seurataan.

Tarkastuslautakunta tiedusteli myös, onko osa-aikaisella yrityskehittäjällä riittävästi aikaa ja resursseja elinkeinoelämän laajamittaiseen ja tulokselliseen koordinointiin, kehittämiseen ja neuvontaan.

Kunnanhallituksen antamassa vastineessa todetaan, että yrityskehittäjän tehtävänä on tarjota kunnan yrittäjille luottamuksellista sparraus- ym. apua sekä omalta osaltaan edistää myös uuden yritystoiminnan kehittymistä kuntaan. Lisäksi kunnanhallitus toteaa, että erityisesti sähköisen markkinoinnin osalta voitaisiin varmasti tehdä enemmän kuin nyt tehdään.

Tarkastuslautakunta toteaa, että elinkeinostrategiaan ei ole laadittu mittareita eikä konkreettista tietoa tuloksista esim. kuinka paljon on asiakaskäyntejä, kontaktit uusiin ja nykyisiin yrityksiin ei ole nähtävänä. Lisäksi seuranta puuttuu kokonaan.

Kulmakivi 3: Kysymykseen miten kunnassa nähdään asuntojen tarpeen kehittyminen, kun Kiinteistö Oy Puumalan Liikekeskuksen toimitilojenkin käyttötarkoitusta on muutettu mahdolliseen asumiskäyttöön.

Kunnanhallitus totesi antamassaan vastineessa mm., että asuntokannan ajantasaisena pitäminen vaatii toimia jatkossakin. Kiinteistö Oy Puumalan Liikekeskuksen osalta yhtiöjärjestyksestä on muutettu siten, että liiketiloja voidaan tarvittaessa ottaa myös asuinkäyttöön.

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan täytyy harkita vakavasti uusien asuntojen hankkimista. Kunnan pitää tehostaa nykyisten asuntojen myyntiä.

Tarkastuslautakunta halusi tietää kenen vastuulla Puumalan kunnassa on sote-palveluiden jatkuva seuranta ja mahdollisiin epäkohtiin puuttuminen, ja kenen puoleen kuntalainen tai terveydenhuollon työntekijä voi kääntyä havaitessaan näissä palveluissa puutteita tai ongelmia.

Kunnanhallituksen antamassa vastineessa todetaan, että kunnanjohtaja on vastuhenkilö ja että seuranta perustuu lähinnä vuorovaikutukseen paikallisten esimiesten sekä kuntayhtymän vastuuhenkilöiden kanssa. Reklamointi tapahtuu aina ensisijaisesti ESSOTE:n suuntaan ja esimerkiksi ao. asiamiehelle. Asiakas voi aina ottaa yhteyttä myös potilas- ja sosiaaliasiamieheen.

Tarkastuslautakunnan mielestä vaikka järjestämisvastuu on ESSOTE:lla, kuntalaisten kannalta on tärkeää, että heillä on matala kynnys kehen ottaa yhteyttä ja nimetä nämä yhteyshenkilöt. Onko tarkoituksenmukaista, että kunnanjohtaja on henkilö, johon kuntalaiset ottavat yhteyttä käytännön sote-asioissa, vaikka hän ei työnsä puolesta ole konkreettisesti mukana?

3. KUNTASTRATEGIA

Saaristokunta Puumala 2020: Puumala on hyvästä elämänlaadustaan, turvallisuudestaan ja puhtaudestaan tunnettu virkeä muuttovoittopaikkakunta, jossa kattava palvelutarjonta takaa hyvän ja terveellisen elämän edellytykset. Kunta edistää toimillaan monipuolisen yritystoiminnan elinedellytyksiä ja perustamista. Puumalasta on kehittynyt entistä merkittävämpi matkailu- ja veneilykeskus Saimaalle. Puumala on parannetun kantatie 62:n varrella sijaitseva suosittu matkailukohde ulkomaalaisten, erityisesti venäläisten, keskuudessa.

Puumalan kunnan vanhusväestö on huomattava asukasmäärään nähden ja digitalisaation lisääntyessä on myös otettava huomioon palveluissa, että kaikki eivät osaa eikä ole mahdollisuutta käyttää nettiä.

Puumala 2020 on kunnan visio tulevaisuudesta. Strategia tulisi laatia siten, että sen vision toteutumiseen voidaan kunnan toimilla vaikuttaa ja toteumien mittarit ovat ajantasaisesti mitattavissa. Eri toimialojen kärkitavoitteiden tulisi tukea strategiaa ja motivoida henkilökuntaa, esimiehiä ja päättäjiä päämäärän saavuttamiseksi.

Yleisenä havaintona tarkastuslautakunta toteaa, että kaikkiin asetettuihin kärkitavoitteisiin ei toteuma anna vastausta.

KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMISEN MITTARIT

KULMAKIVI 1: Elinkeinojen, yrittäjyyden, ympäristön puhtauden ja matkailun edistäminen

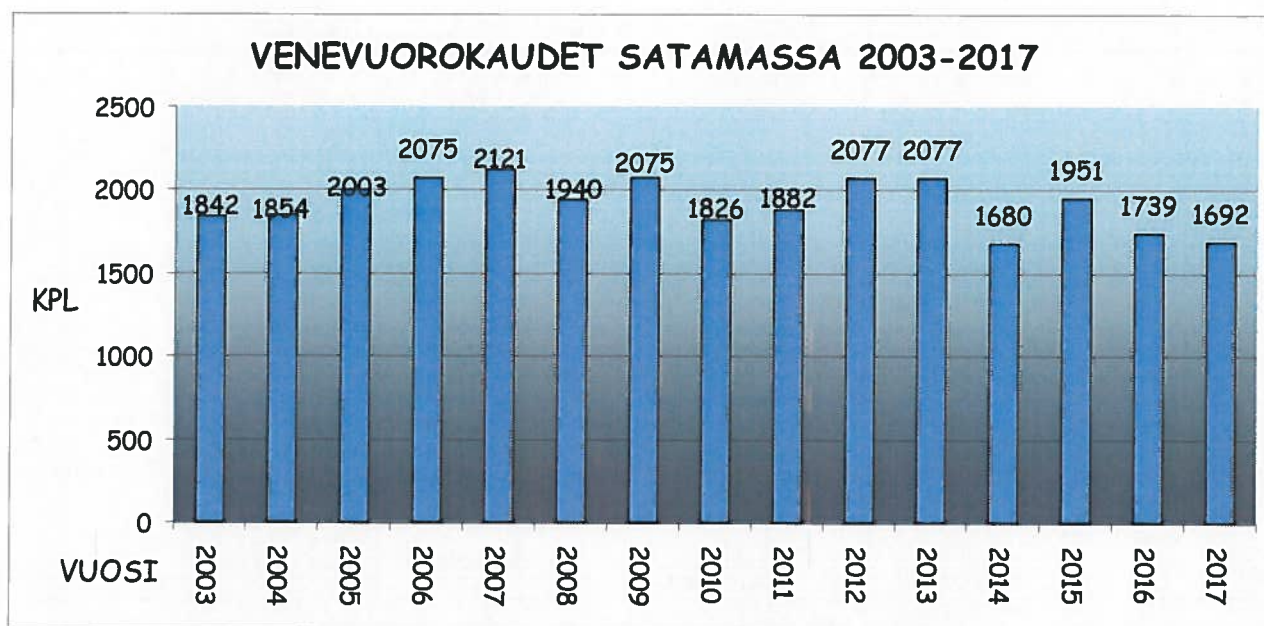
MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Puumalan yrityskanta kehitty myönteisesti	Yritysten määrä kasvaa vuosittain	V. 2017 uusia yrityksiä perustettiin 9 kpl, lakanneita 3
Alueen yritysten toiminta kehitty myönteisesti	Yksityisten työpaikkojen määrä kasvaa	Määrä kasvoi 2013, mutta pienentyi 2014.
Yöpymismäärien kehitys Puumalassa	Positiivinen	Laskua 1,7 % (2017)
Työpaikkaomavaraisuus viimeisimmässä mittauksessa	Yli 90 %	83,5 (2014)
Vierasvenesataman kävijämäärät	Yli 2000 venekunnan yöpymistä/vuosi	1692 (2017), määrä on laskenut kaksi edellisvuotta peräkkäin.

Toteutumien luvut eivät ole ajantasaista tietoa osassa kulmakiven mittareita. Mittarit voitaisiin laatia siten, että vertailu kertoisi nykytilanteesta enemmän.

Tarkastuslautakunta huomauttaa edelleen, että osa uusista yrityksistä on muuttanut nimeä tai yritysmuotoa on muutettu. Todellisuudessa ei ole perustettu uusia yrityksiä toteumassa mainittua määrää.

Satama-alueen palveluihin on edelleen kiinnitettävä huomiota. Satama-alue tulee saada toiminnallisesti houkutteleva jotta venekuntia saataisiin yöpymään Puumalassa enemmän ja kauemmin, esim. tarjoamalla erilaisia palveluja yrittäjien toimesta. Varsinkin iltaisin satama-alue on autio ja ankea.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kunta ei ainakaan omilla toimillaan ja päätöksillään aiheuta torimyyjien vähenemistä. Toripaikkojen saanti tulee olla jouhevaa.

Puumalan 4H-yhdistys

Tarkastuslautakunnan mielestä matkailun kehittämisessä tulee vakavasti ottaa huomioon kansainvälisten matkailijoiden suuntautuminen myös Puumalaan ja Saimaan alueelle nopealla aikataululla. Pistohiekan ja Sahanlahden markkinoinnin ja kehittämisen tulee edetä ripeästi.

Asiakaspalvelu antaa kunnasta ensimmäisen kuvan ja on tärkeää esim. kesätyöntekijöiden kouluttaminen hyvään asiakaspalveluun käyttäen esim. ammattilaisen kouluttajan apua.

Tarkastuslautakunta antaa kiitoksen Pistohiekan kaavan valmistumisesta. Kaavoituksen eri vaiheissa tulee olla tasapuolinen kohtelu kaikille osapuolille. Mahdollisuuksien mukaan kaavoituksessa täytyy ottaa huomioon elinvoimapalvelut.

Hankkeet on aloitettava niin riittävän ajoissa, että ne ehtivät eri hallintokuntien päätöksentekoon.

KULMAKIVI 2: Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen

MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Kotona itsenäisesti asuvat yli 75-vuotiaat	Yli 90 prosenttia	93,9 (2016)
Työttömyysaste	Etelä-Savon keskiarvoa parempi	Puumalan työttömyysaste joulukuu 2017: 11,7 %) on pysynyt Etelä-Savon keskiarvoa pienempänä (12,5 %)
Toimeentulotukiasiakkaiden määrä suhteessa väestöön	Alle maan keskiarvon	25-64-vuotiaat: Puumala 4,7 % ja koko maa 7,4 %. 65-vuotta täyttäneet: Puumala 1,2 % ja koko maa 1,7 % (2016)
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24 -vuotiaat nuoret	Alle 7 prosenttia	Puumala 5,0 %, koko maa 8,3 % (2016)
0-17 –vuotiaat lapset, joista tehty lastensuojeluilmoitus, prosenttia	Alle 3 %	Puumala 3,7 % (2016)

Kotona asuvien seniori-ikäisten kuntalaisten turvallisuuteen on tarkastuslautakunnan mielestä kiinnitettävä huomiota.

Onko kotikäyntejä suorittavilla henkilöillä riittävästi aikaa paneutua asiakkaiden huolenpitoon ja hyvinvointiin? Erityisesti on kiinnitettävä huomiota ennaltaehkäisevään työhön.

Mikäli työttömien määrä saataisiin vielä alenemaan, tämä vaikuttaisi myös palvelujen käyttäjien määrään lisäävästi.

Aikuiskoulutuspalveluiden tuntimäärät ovat pienentyneet viime vuosien aikana. Määrärahoja jäi käyttämättä noin 20 000 euroa (noin 200 opetustuntia). Taloudellisesti tuntimäärien pienentäminen ei ole järkevää, koska pienemmät tuntimäärät vaikuttavat seuraavina vuosina saataviin valtionosuuksiin vähentävästi.

Talousarvion toteutumisessa on mainittu opetustuntien määrän vähenemisen johtuvan väestön vähenemisestä sekä opistopalvelujen aktiivikäyttäjien vanhenemisestä.

Tarkastuslautakunnan mielestä kurssien ajankohtiin tulee kiinnittää huomiota, koska osa kuntalaisista käy töissä toisella paikkakunnalla ja osa vuorotöissä. Päiväkursseille on työikäisten mahdotonta osallistua. Lisäksi tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että kursseista ei ilmoiteta enää aktiivisesti Puumala lehdessä, eikä näin muistuteta tulevista kursseista.

Kirjaston asiakaskäyntien määrä on laskenut (lähes 3 000). Tarkastuslautakunta kysyy, johtuuko kävijämäärän lasku siitä, että aukioloajat eivät ole säännöllisiä ja paikka on huono esim. seniori-ikäisille? Aukioloajoissa on otettava huomioon myös asiointiliikenteen aikataulut.

Edelleen tarkastuslautakunnan mielestä tapahtumien osallistujamäärien ja niiden vaikuttavuuden tutkiminen on parempi mittari kuin järjestettyjen tapahtumien lukumäärä.

KULMAKIVI 3: Monipuoliset ja viihtyisät vapaa-ajan ja vakituisen asumisen mahdollisuudet keskellä puhdasta Saimaata

MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Vapaiden omakotitonttien määrä	Vähintään kymmenen kappaletta	Kotiniemessä 31 tonttia
Nettomuutto (kuntien välinen ja maahanmuutto)	Positiivinen	+18 henkeä (2017)
Myönnetyt uudet rakennusluvut vakituisille asunnoille	Yli 10	2 (2017)
Myönnetyt uudet rakennusluvut vapaa-ajan asunnoille	Yli 40	11 (2017)

Kulmakivi 3:n yhdeksi mittariksi on esitetty; Myönnetyt uudet rakennusluvut vapaa-ajan asunnoille ja tavoitetasoksi on asetettu yli 40. Tavoitteeseen ei ole kuitenkaan päästy. **Onko ajateltu, millä toimenpiteillä päästään rakennuslupien realistisiin tavoitteisiin? Vastaavatko mittarit asetettuja tavoitteita?**

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä sitä, että Puumalan kunta suhtautuu positiivisesti loma-asuntojen muuttamiseen vakituisiksi asunnoiksi. Myönnettyjen rakennuslupien määrä Puumalassa on suurempi kuin naapurikunnissa.

Tarkastuslautakunta toivoo, että rakennusvalvonnan taksa on sama jätetäänpä rakennuslupahakemus paperisena tai sähköisenä versiona. Kaikilla ei ole mahdollisuutta jättää rakennuslupahakemusta sähköisesti.

Asuntopalveluiden tilanne budjettiin nähden on tällä hetkellä linjassa. Vuokra-asuntojen määrä suhteessa asukaslukuun on huomattavan korkea. Asukasluvun jatkuvasti pienentyessä on todennäköistä, että kunnan vuokra-asuntoja on jäämässä tyhjiksi.

Lauttaliikennekokeilu Hurissalo-Lintusalo välillä sekä Swimrun –tapahtuma ovat saaneet myönteisen vastaanoton.

Urheilukentän kunto on surkea ja antaa huonon kuvan kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille sekä muille alueella vieraileville. Kentän huono kunto ei innosta käyttäjiä harrastamaan siellä. Urheilukenttä on pidettävä kesällä hyvässä käyttökunnossa. Tarkastuslautakunnan mielestä kentän kunnostusinvestointia on syytä aikaistaa.

Tarkastuslautakunta kysyy, miksi kiipeilyseinä ei valmistunut aikataulussa?

Kaavateiden kunnossapidosta on hyvä käytäntö laatia pitkän ajanjakson korjaussuunnitelma, josta kuntalaisille selviää eri kaavateiden kunnostusajankohdat

KULMAKIVI 4: Toimivat ja taloudellisesti järjestetyt peruspalvelut

MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Tarvekaioidut sote-menot (THL)	Alle maan keskiarvon	Toteuma 109 % maan keskiarvosta (2014)
Talouden tasapaino	Toiminnan ja investointien rahavirta ed. 5 vuodelta positiivinen	Positiivinen 6,7 miljoonaa euroa (2013-2017)
Lainakanta	Alle maan keskiarvon	Toteutuu. Puumala 736 eur/asukas (2016), koko maa 2 933 eur/asukas v. 2016
Tuloveroprosentti	Korkeintaan 0,5 prosenttiyksikköä yli maan keskiarvon	Puumala 20,00; koko maa 19,90 (2017)

Tarvekaioidut sote-menot vuonna 2016 olivat Puumalassa 85 % maan keskiarvosta.

Sosiaali- ja terveystaloudellisten menot vuodelta 2017 alittivat talousarvion, vaikka asiakkaita on ollut arvioitua enemmän.

Onko kuntalaiset saaneet kaikki tarvittavat palvelut?

Luisuuko sote-palvelut muualle? Sopimuksessa ei ole mainintaa siitä, että palvelut tuotetaan Puumalassa, vaan että ne tuotetaan.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kuntalaiset saavat sote-palveluiden päätökset ajallaan.

3. TALOUS

Talousarvio perustuu seuraaviin veroprosentteihin:

Kunnan tuloveroprosentti 20,00

Yleinen kiinteistöveroprosentti 0,95

Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,48

Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,08

Valtuusto alensi tuloveroprosenttia 20,00 prosenttiin vuodelle 2017. Rakentamattomien rakennuspaikkojen kiinteistövero poistettiin kokonaan vuonna 2017.

Taloutta on hoidettu hyvin ja ylimääräinen varallisuus on sijoitettu tuottavasti.

Kuntien taloudellisia tunnuslukuja vuosilta 2016 ja 2017

Kunta	Asukas- luku 31.12. 2016	Toimintakate, €/as.		Vuosikate %:a poistoista		Tilikauden tulos,€/as.		Toiminnan ja investointien rahavirta, €/as.		Lainakanta, €/as.	
		2016	2017*	2016	2017*	2016	2017*	2016	2017*	2016	2017*
		Etelä-Savo	148 975	-5 758	-5 773	134	151	105	159	-28	165
Enonkoski	1 453	-5 996	-6 672	216	101	361	-8	318	-180	0	0
Heinävesi	3 514	-7 009	-6 886	96	133	-18	100	116	355	4 419	4 752
Hirvensalmi	2 274	-6 036	-5 942	116	228	56	440	88	653	249	190
Joroinen	5 039	-5 720	-5 617	71	216	-2	181	-86	17	3 209	3 564
Juva	6 421	-5 812	-5 683	177	299	202	521	117	295	2 724	3 061
Kangasniemi	5 603	-6 284	-6 200	124	166	75	199	-274	237	3 985	3 896
Mikkeli	54 517	-5 400	-5 489	110	117	33	62	-153	54	3 681	3 551
Mäntyharju	6 097	-5 888	-5 817	113	170	64	304	-224	611	2 429	2 166
Pertunmaa	1 796	-6 264	-6 230	109	119	32	68	-316	-271	3 247	3 726
Pieksämäki	18 475	-5 916	-5 813	132	180	115	243	217	294	3 718	3 352
Puumala	2 234	-6 511	-6 771	292	361	722	626	816	473	970	758
Rantasalmi	3 649	-6 098	-6 097	215	206	341	305	372	164	2 990	2 887
Savonlinna	35 242	-5 738	-5 813	170	135	172	89	-30	128	3 045	2 973
Sulkava	2 661	-7 335	-6 600	104	449	7	563	54	383	1 748	2 124

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2017 tilinpäätösarvioiden mukaan

Yksittäisten kuntien vuoden 2017 luvut voivat muuttua vielä paljonkin, koska esimerkiksi kaikkia sairaanhoitopiirien laskuja ei välttämättä ole vielä tiedossa. Myös vuoden 2017 tiedot on suhteutettu asukaslukuun 31.12.2016, koska vuoden 2017 väestötietoja ei ole vielä käytettävissä.

Kunnan velka on harvinaisen pieni, asukasta kohden laskettuna, 736 euroa/asukas, kun Etelä-Savon lainakanta vuonna 2016 oli 3 270 €/asukas. Konsernitilinpäätöksenkin velka, 2 436 € asukasta kohden on isompiin kaupunkeihin verrattuna pieni. Verotulot pysyivät lähes ennallaan, sen sijaan valtionosuudet kasvoivat hieman. Kunnalla on ollut kahden viimeisen vuoden aikana mahdollisuus tehdä suunnitelmanmukaisten poistojen lisäksi ylimääräisiä arvonalennuksia. Ylijäämää kertyi 1,7 miljoonaa euroa.

Tilintarkastajan tekemän "terveystodistuksen" mukaan arvosanat ja mittareiden tulokset ovat viimeisten vuosien, aikana jatkuvasti parantuneet. Viimeisten viiden vuoden aikana on tehty selkeää ylijäämää.

5. KOKONAISARVIO

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan vuoden 2017 tulos ja toiminta olivat kokonaisuudessaan tavoitteiden ja budjetin mukaiset.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen laadintaan on tuonut oman haasteensa kunnanjohtajien vaihtuminen nopealla aikataululla, luottamushenkilöiden suuri vaihtuvuus kesken vuoden sekä uusien luottamushenkilöiden vähäinen perehdyttäminen luottamustehtäviinsä.

Vaikka asukasmäärä on edelleen pienentynyt, verotulot ovat pysyneet ennallaan. Kuntaan on muuttanut enemmän verotuloja tuovia ihmisiä, ja kunnasta muuttaneet ovat usein nuoria tai opiskelijoita, joiden verotettava tulo ei ole vielä muodostunut.

Tarkastuslautakunta haluaa vielä muistuttaa, että vanhuspalvelulain mukaan vanhusneuvosto on otettava mukaan ikääntyneen väestön hyvinvointia koskeva suunnitelman valmisteluun sekä palvelujen riittävyden ja laadun arviointiin. Lisäksi neuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön mm. elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen tarvitsemien palvelujen kannalta.

6. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2017 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja toivoo, että edellä mainitut asiat tulevat huomioituiksi.

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta vastinetta arviointikertomukseen 30.9.2018 mennessä.

Tilintarkastajan tarkastuskertomukseen viitaten tarkastuslautakunta katsoo, että Puumalan kunnan taloutta on hoidettu valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tilintarkastajan lausunnon mukaisesti.

Puumalassa 30 päivänä toukokuuta 2018

Irja Piskonen

Olavi Kietäväinen

Pirkko Ihanamäki

Sakari Niemi

Urpo Virtanen